

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabonapiaci jelentés.....	2
A gabonafélék termelői ára.....	4
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján	7
Aratási helyzetkép 2007, 2008	9-10
Gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési átlagára.....	11
Külpiaci információk.....	13

Osztályvezető:

Dr. Tunyoginé Nechay Veronika

Készítette:

Molnár Zsuzsa

E-mail: Molnar.Zsuzsa@aki.gov.hu

Olajosmag piaci jelentés	17
A szójabab, a szójaolaj és a szója- liszt különböző határidőkre szóló kötési ára a Chicagói Árutőzsdén.....	18-19
A növényi olajok heti átlagára a Milánói Árutőzsdén.....	20
A nyers növényi olajok árai	21
Az olajos növények és –darák euró- pai árai.....	22

Cukor piaci jelentés

A LIFFE fehércukor határidős árai ..

New Yorki Tőzsde nyerscukor ha-
táridős árai

A világ és az EU cukormérlege.....

Készítette:

Kemény Gábor

E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

Kiadó:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci-árinformációs Szolgálat

Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944

Telefon: (0036) 1 476 6092

Fax: (0036) 1 217 8111

Internet: www.aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

Aratás 2007, 2008

Az idei és a tavalyi év a gabonatermelés szempontjából nagymértékben különböző volt nemcsak hazánkban, hanem a világon mindenhol.

Magyarországon a 2007. évet a rendkívüli aszály és az ezzel járó terméseszkökenés jellemezte. A száraz időjárásnak köszönhetően a szokásosnál jóval hamarabb kezdődött az őszi kalászosok betakarítása. Az MgSzH 2007. június 20-i jelentése szerint az ősziárpa-terület 70%-án végeztek a betakarítással, és nem sokkal később megkezdődött az őszi búza aratása is (7. ábra). A csapadékmentes időszak biztosította a folyamatos munkát, így július 24-re mind az őszi mind a tavaszi kalászosok betakarítása befejeződött. A lerövidült tenyészidőszaknak és az aszály okozta kényszerérésnek köszönhetően rendkívül alacsony volt a termés 2007-ben (8. ábra). Az őszi búza és a kukorica termésátlaga 4 t/ha alatt volt, így az összes termés mennyisége az előző évek szintje alá csökkent (6. ábra). A három bőséges év (2004, 2005, 2006) után 2007-ben a KSH kimutatása szerint mindkét gabonaféle termése 4 millió tonnára esett.

A 2008. év az előző ellentettje volt. Sokkal kedvezőbbek voltak a feltételek a növények fejlődéséhez. Ennek köszönhetően idén a termésbecslések már tavasszal bő gabonatermést vetítettek előre. Az őszi búza betakarítása – az MgSzH jelentése szerint – július elején indult (9. ábra). A júliusi csapadékos időjárás azonban hetekig hátráltatta a munkálatokat, ugyanakkor a még aratásra váró termés minőségét is kedvezőtlenül befolyásolta. A kukorica esetében azonban a júliusi csapadék megerősítette a korábbi várakozásokat, miszerint az idei kukoricatermés elérheti a 8 millió tonnát is. Az őszi és tavaszi kalászosok aratása a késés miatt augusztus 11-én fejeződött be. Azok a tételek, amelyek az esőzések előtt magtárakba kerültek, jobb minőségi paraméterekkel rendelkeznek, mint az eső utániak, amelyek zöme takarmány minőségű. A termés

nagyságát tekintve azonban nem panaszkodhatunk, hiszen az őszi árpa termésátlaga megközelítette, az őszi búzáé elérte az 5 t/ha-t. Így az összes termés 2008-ban őszi árpából csaknem 940 ezer tonna, őszi búzából 5,6 millió tonna (10. ábra), ami búza esetében az elmúlt 8 évet tekintve 2004 után (6 millió tonna) a második legnagyobb termés. Kínálat tekintetében tehát sokkal kedvezőbb az idei helyzet.

Termelői árak

Az étkezési búza 32. heti termelői ára az előző hetekhez képest kismértékű emelkedést mutat (1. ábra). Ennek hátterében az áll, hogy a július elején betakarított, jó minőségű tételek egyre inkább felértékelődnek, valamint a nagyarányú tárolás következtében viszonylagos kínálatszűkülés tapasztalható. A termelők az árak növekedésében bízva ugyanis raktározzák az újtermést. A regionális adatokból is látható, hogy az alföldi és dunántúli, valamint az észak-magyarországi étkezési búza ára között 3-5 ezer Ft a különbség, ami a minőségbeli eltéréssel magyarázható (1. táblázat). Az eső helyenként olyan mértékben károsította a búzatermés egy részét, hogy az nem éri el a takarmányminőséget sem. Ennek okai többek között a fuzárium-fertőzés, gyomokkal való fertőzöttség, valamint a szemek idő előtti csírázása a kalászbán. Mindezek hozzájárulhattak ahhoz, hogy a jó takarmányminőségű búza magasabb áron került értékesítésre 2008. 32. hetében. Az étkezési búza, a takarmánybúza és a takarmányárpa ára egyaránt az előző évi szint alatt volt 2008. 32. hetében (2. táblázat), 2007. azonos időszakához képest az étkezési búza 15, a takarmánybúza 28, a takarmányárpa termelői ára 16%-kal alacsonyabb.

Tőzsdei árak

A chicagói tőzsdén a búza jegyzése továbbra is 40-45 ezer Ft között mozog, bár a 32. héten kismértékben emelkedett (5. ábra). A kukorica jegyzése folyamatosan csökken. Ezek hátterében a megnövekedett belföldi takarmánybúza kínálat, valamint a csökkent ásványolaj és energiaárak állnak (USDA), ami mérsékli a kukorica iránti keresletet.

A Budapesti Értéktőzsdén az euro búza jegyzése, a bőséges hazai kínálatnak köszönhetően, 40 ezer Ft alá csökkent (3. ábra). Az utóbbi napok mérsékelt növekedése a jó minőségű búza felértékelődését jelzi. A takarmánykukorica jelenleg 30 ezer Ft-on stagnál (4. ábra), a jelentős mértékű esés oka a bőséges takarmányárpa, takarmánybúza termés, valamint a rendkívül jónak ígérkező idei kukoricatermés. Az energiaárak csökkenése, valamint ezek világgpiaci szintű hatása is érezhető a hazai tőzsdei árak alakulásában.

1. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 32. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 31. hét	2008. 32. hét	2008. 32. hét/ 2008. 31. hét (%)
Étkezési búza	tonna	23 868,69	29 703,89	1 600,04	51 144,17	55 172,62	107,88
	Ft/t	42 819,78	40 253,08	37 813,91	39 216,63	41 292,74	105,29
Takarmánybúza	tonna	5 818,66	12 631,23		8 333,67	19 078,95	228,94
	Ft/t	32 616,03	34 656,68		30 273,30	33 869,32	111,88
Takarmánykukorica	tonna			-	6 713,06		
	Ft/t			-	40 504,90		
Takarmányárpa	tonna	861,95	1 631,00	-	1 521,89	2 492,95	163,81
	Ft/t	31 032,90	32 587,46	-	31 939,03	32 049,97	100,35

*Szarmazási hely, ahol a gabonát megtermelték

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus.

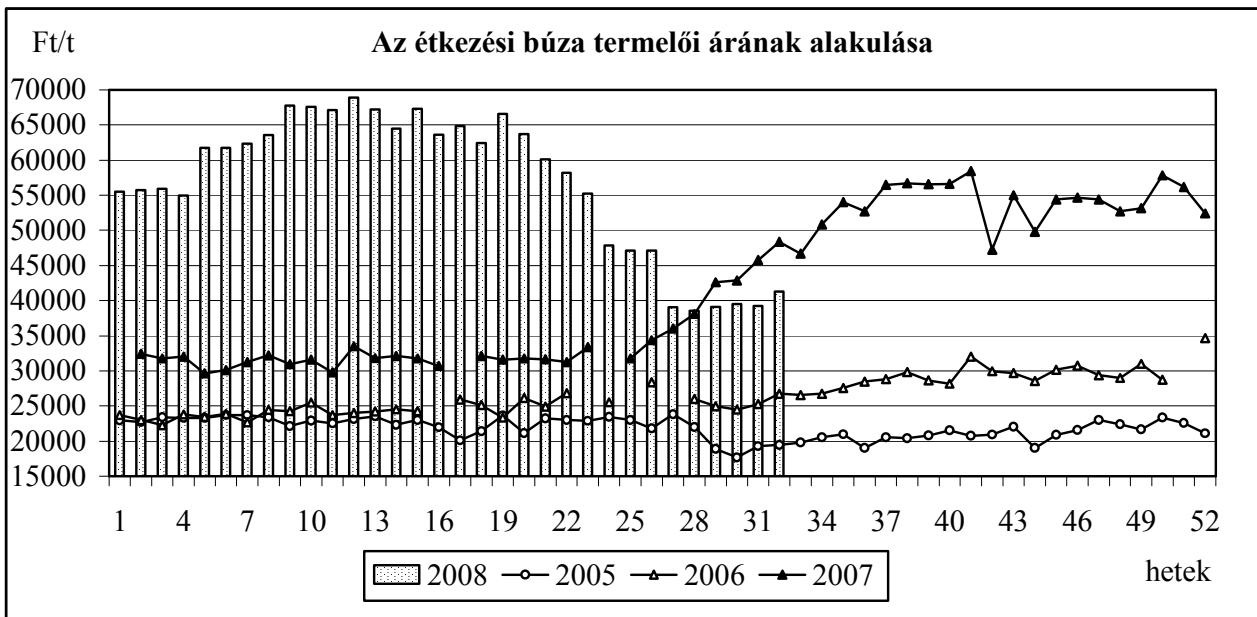
Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

2. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 32. HÉTEN

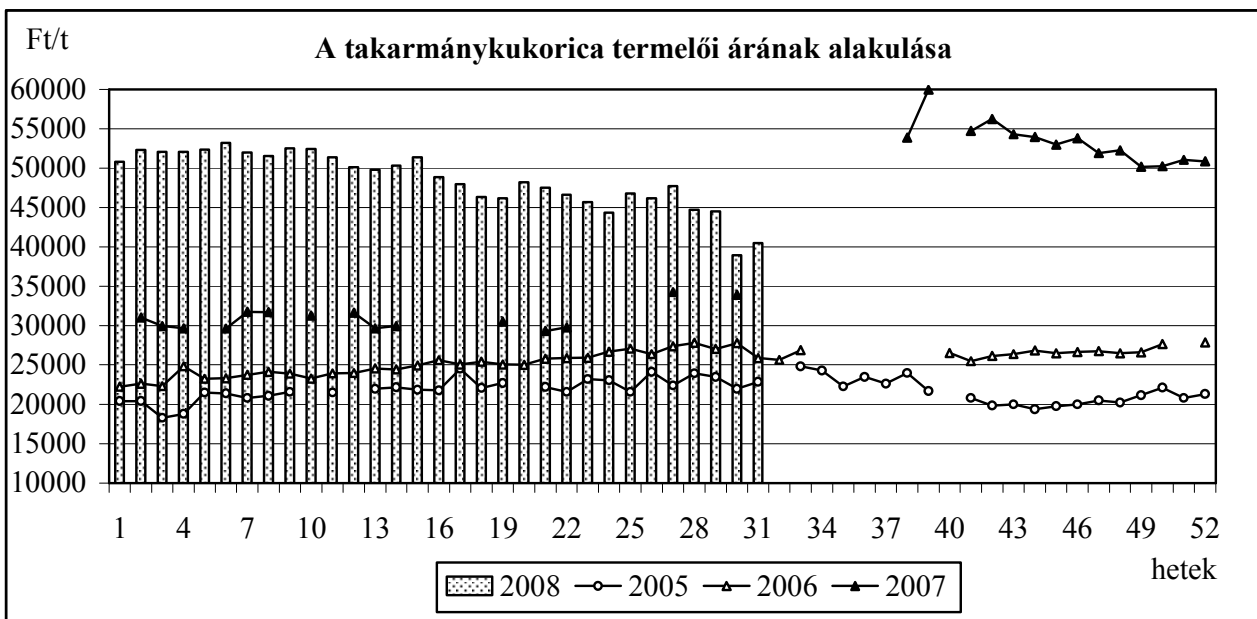
Megnevezés		Országos				
		2007. 32. hét	2008. 31. hét	2008. 32. hét	2008. 32. hét/ 2007. 32. hét (%)	2008. 32. hét/ 2008. 31. hét (%)
Étkezési búza	tonna	63 218,08	51 144,17	55 172,62	87,27	107,88
	Ft/t	48 363,18	39 216,63	41 292,74	85,38	105,29
Takarmánybúza	tonna	6 615,47	8 333,67	19 078,95	288,40	228,94
	Ft/t	47 026,47	30 273,30	33 869,32	72,02	111,88
Takarmánykukorica	tonna	-	6 713,06		-	
	Ft/t	-	40 504,90		-	
Takarmányárpa	tonna	231,57	1 521,89	2 492,95	1 076,54	163,81
	Ft/t	37 992,82	31 939,03	32 049,97	84,36	100,35

1. ábra

Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

2. ábra

Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
	Ft/tonna				
14	54 110	65 010	61 970	59 680	64 437
15	-	-	-	-	67 312
16	-	62 250	58 080	61 350	63 624
17	54 220	-	55 380	59 830	64 861
18	55 860	59 080	52 370	61 670	62 420
19	59 810	60 240	51 210	59 600	66 568
20	53 120	58 170	50 770	60 830	63 703
21	-	-	49 320	59 520	60 131
22	-	-	47 380	63 500	58 169
23	40 160	51 530	46 710	59 830	55 208
24	-	52 920	46 970	60 930	47 859
25	50 660	52 750	46 950	61 000	47 122
26	-	51 770	45 160	60 540	47 136
27	-	51 530	44 170	58 600	39 054
28	-	50 730	42 420	52 240	38 588
29	-	47 980	41 900	48 790	39 082
30	43 430	44 760	41 100	45 430	39 518
31	-	44 760	39 980	46 620	39 216
32	-	-	39 580	-	41 292

hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
	Ft/tonna				
14	-	69 650	66 410	66 390	68 450
15	-	-	-	-	-
16	-	69 790	63 440	64 530	63 860
17	-	69 520	63 700	63 730	62 990
18	-	68 250	-	64 390	63 950
19	-	66 460	59 740	63 050	63 670
20	-	66 290	56 850	61 450	55 370
21	-	63 700	-	54 100	-
22	-	61 610	48 520	-	49 840
23	-	59 600	50 900	47 050	-
24	-	59 830	-	45 590	47 880
25	-	59 310	-	44 110	60 150
26	-	56 840	-	-	52 250
27	-	56 610	-	-	-
28	-	56 620	-	-	47 690
29	-	55 430	47 180	-	51 840
30	-	54 230	-	-	56 400
31	-	46 150	-	-	39 060
32	-	-	-	-	-

Megjegyzés-az ár a következő standardra vonatkozik:

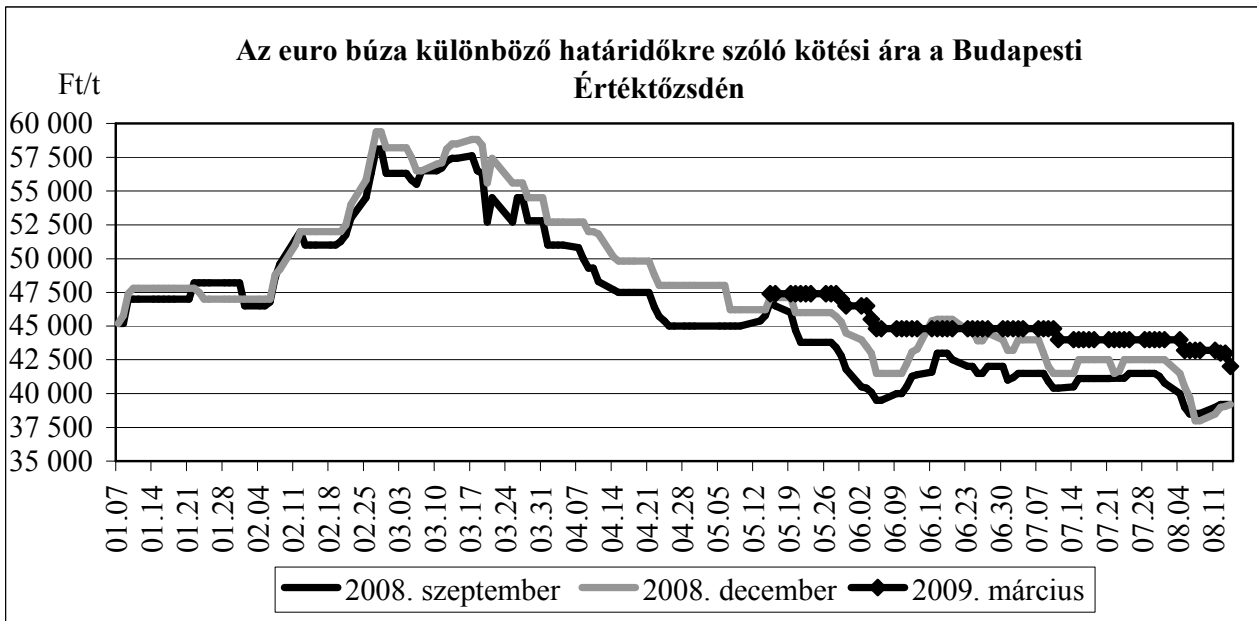
- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max.. 14,5%
- idegen magtartalom max. 7%
- csírázott szemszázalék max. 4%
- Hageberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

- Bulgária -hektolitersúly min.76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalom max.4%
- Csehország-hektolitersúly min 76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalom 6%, csírázott szemszázalék 2,5%
- Észtország-hektolitersúly 72 kg, Hageberg-féle esésszám 180, csírázott szemszázalék 3%
- Lengyelország-hektolitersúly min.76 kg, idegen magtartalom max. 6%
- Magyarország-hektolitersúly 76 kg, csírázott szemszázalék max. 2%, Hageberg-féle esésszám 230
- Nagy-Britannia-hektolitersúly min.76 kg, Hageberg-féle esésszám 250
- Szlovákia-hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%,
- Ukránia - 12%-os fehérjetartalom, idegen magtartalom max. 8%
- Oroszország-nedvességtartalom max. 15%,

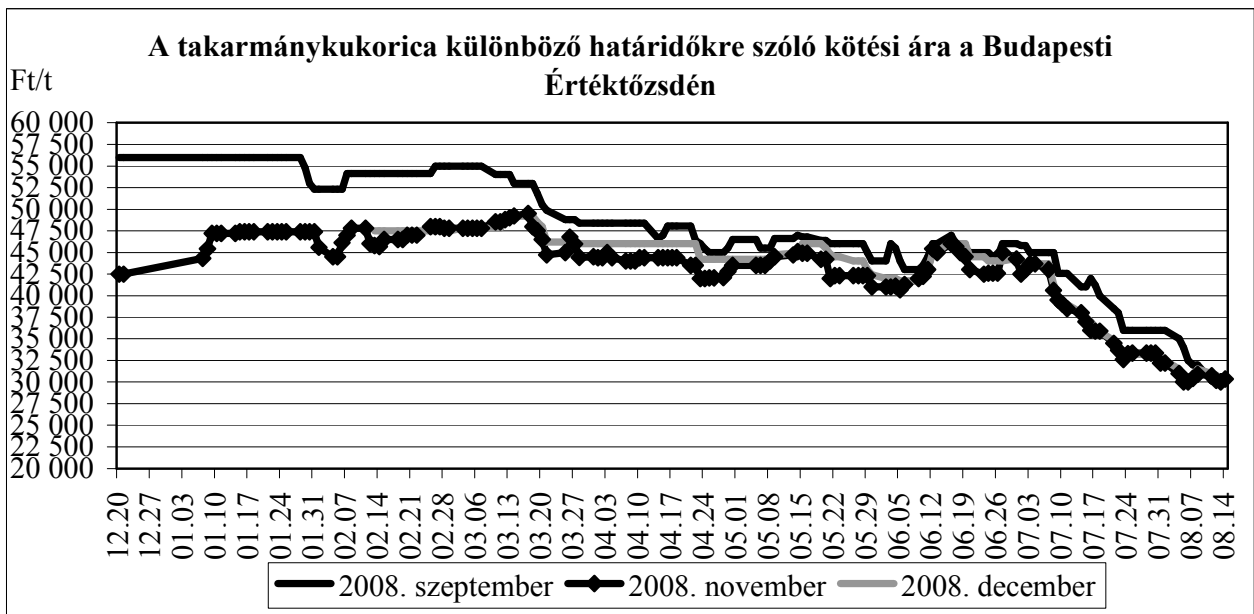
Forrás: AGRIMIS-Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme, 2008. 32. hét

3. ábra

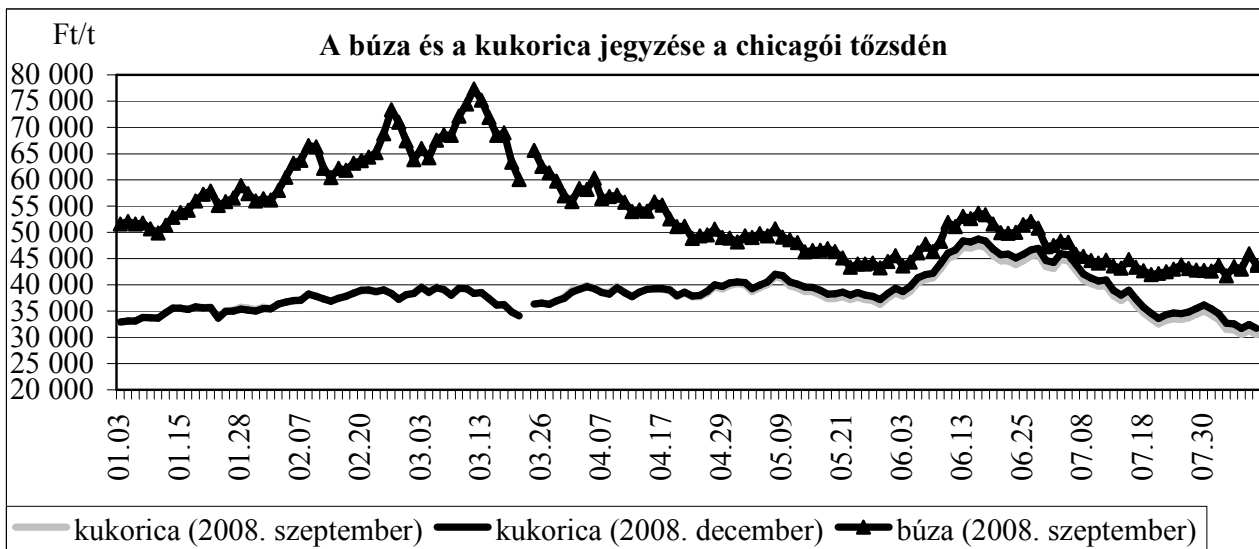
Forrás: BÉT

4. ábra

Forrás: BÉT

5. ábra

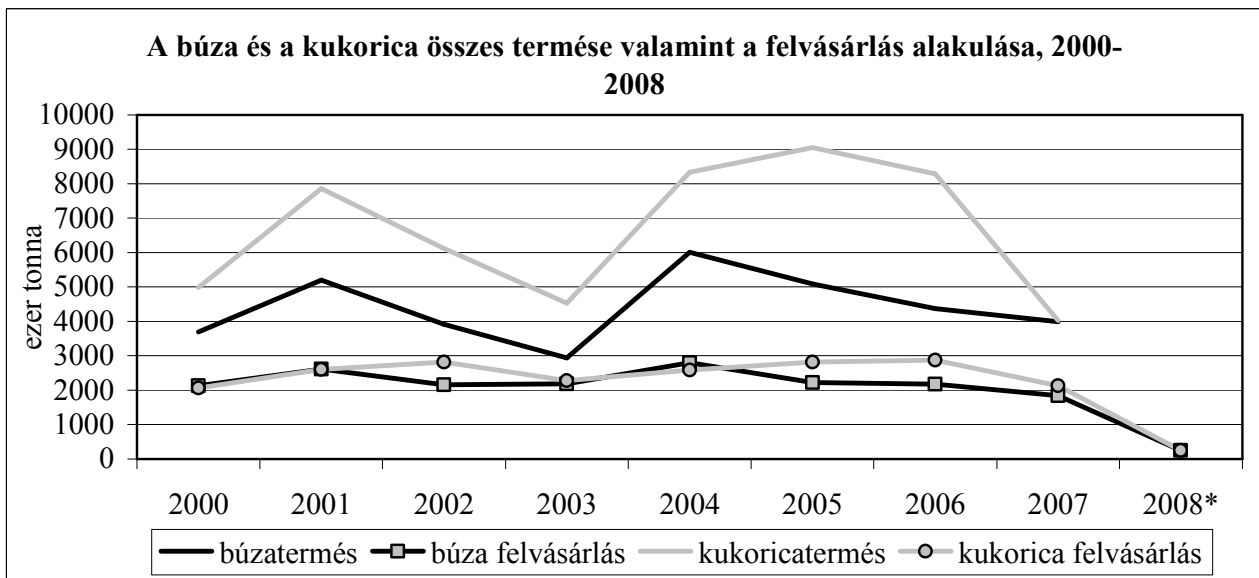

US 2 YC-USA 2. Yellow Corn

US No. 2 SRW-USA 2. Soft Red Winter

Forrás:CBOT/CME-Chicago Board of Trade

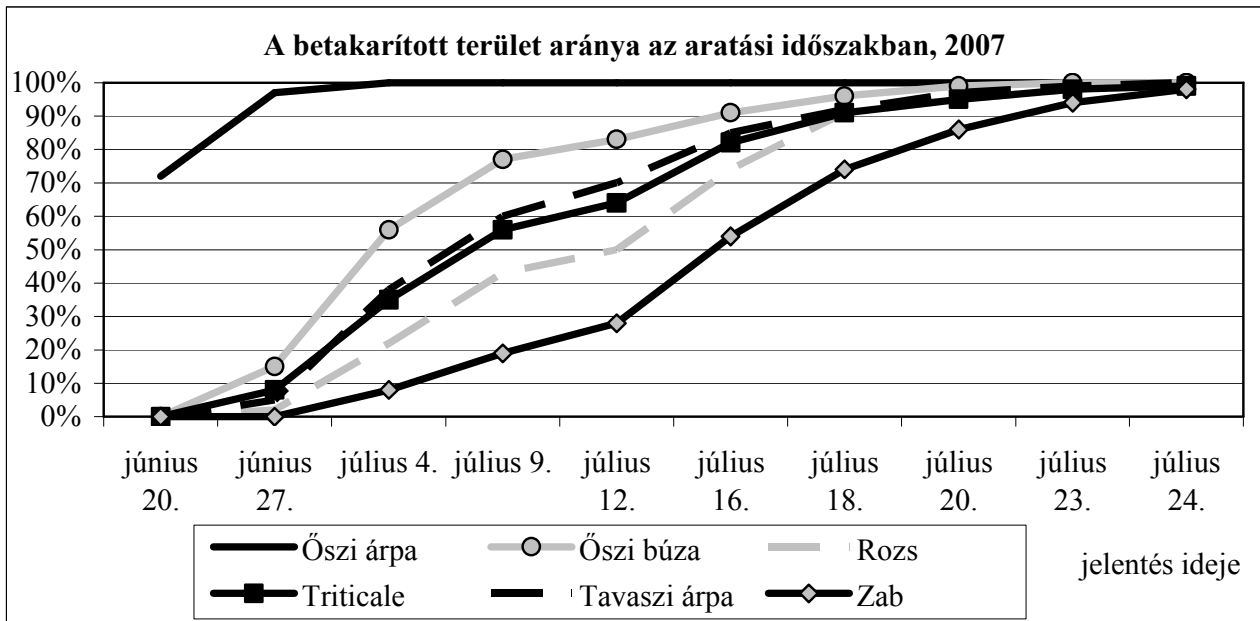
6. ábra

* Májusig.

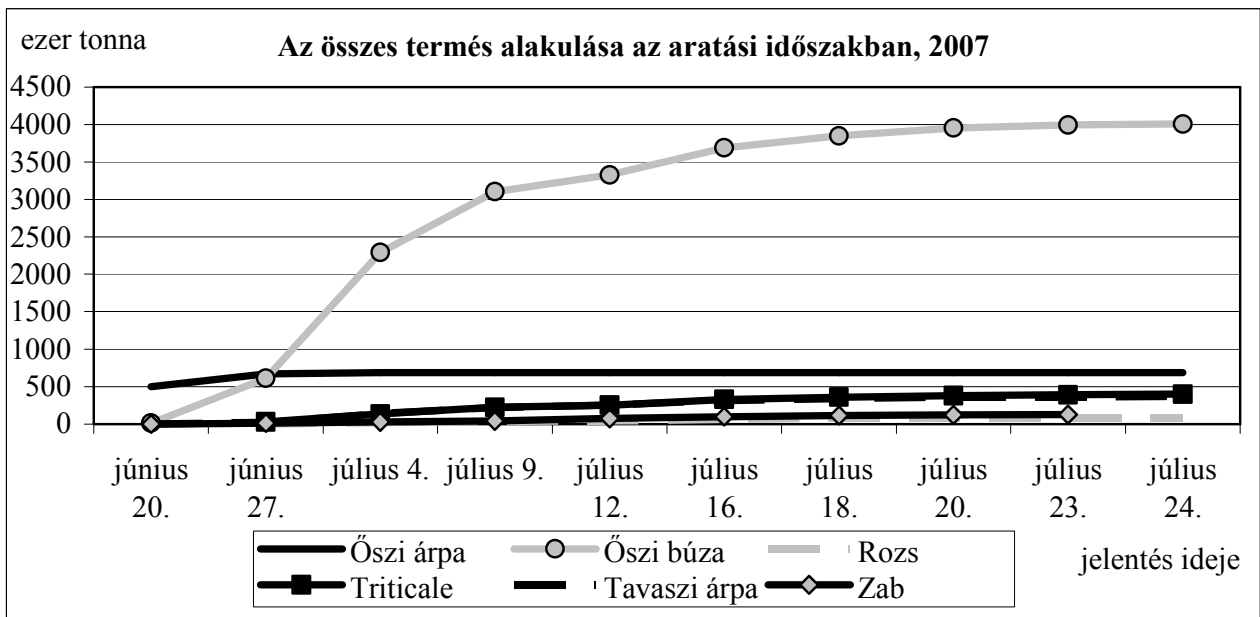
Forrás: KSH

7. ábra

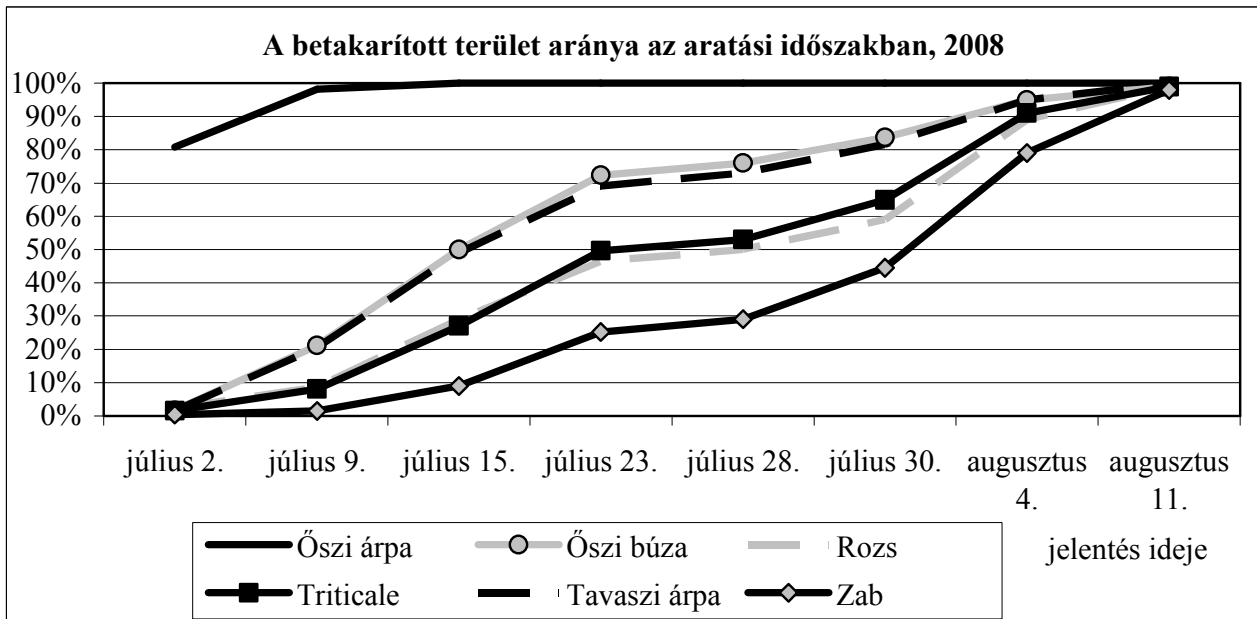
Forrás: MgSzH

8. ábra

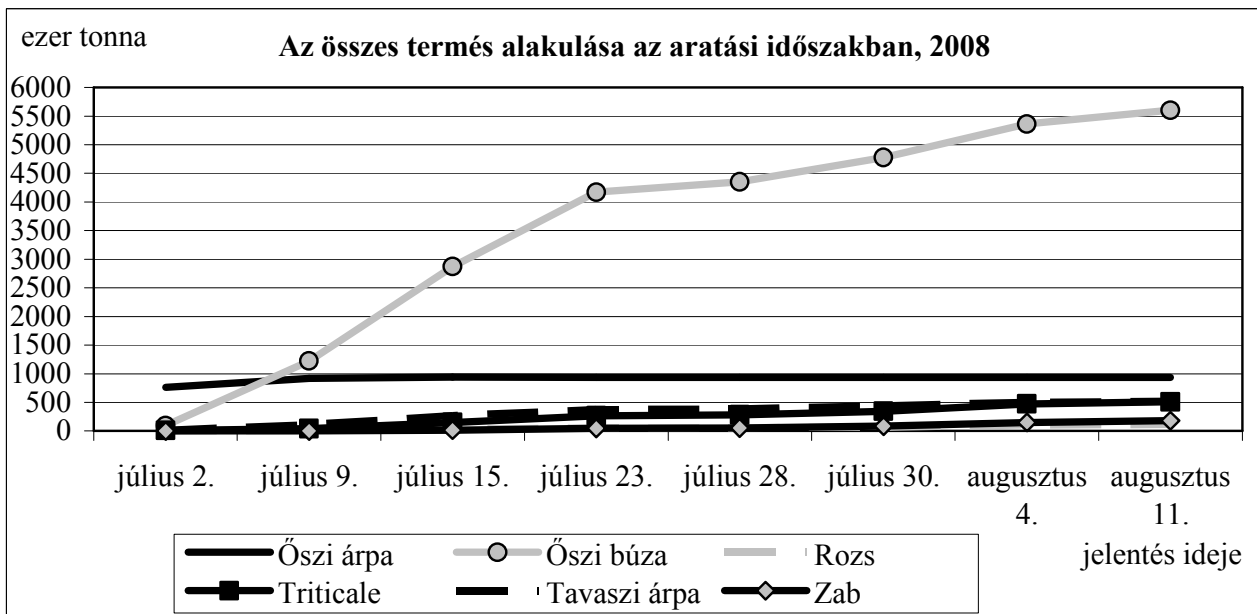
Forrás: MgSzH

9. ábra

Forrás: MgSzH

10. ábra

Forrás: MgSzH

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 32. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 32. hét	2008. 31. hét	2008. 32. hét	2008.32. hét/ 2007. 32. hét (%)	2008. 32. hét/ 2008. 31. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1336,34	1130,86	1496,18	111,96	132,30
	Ft/kg	61,70	78,13	72,64	117,74	92,97
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1481,67	1636,41	1931,17	130,34	118,01
	Ft/kg	64,49	79,66	78,39	121,55	98,41
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	1749,19	996,25	939,97	53,74	94,35
	Ft/kg	68,80	88,64	89,86	130,61	101,38
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	136,89	91,44	51,91	37,92	56,77
	Ft/kg	61,40	84,60	83,84	136,55	99,11
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	49,80	25,60	60,85	122,19	237,70
	Ft/kg	68,11	87,91	85,13	124,98	96,83
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	140,10	145,43	103,61	73,96	71,25
	Ft/kg	76,84	97,07	100,88	131,29	103,92
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	691,72	977,64	1157,28	167,30	118,38
	Ft/kg	61,08	76,89	72,10	118,05	93,77
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	982,10	1601,00	1550,95	157,92	96,87
	Ft/kg	63,27	78,86	75,85	119,88	96,18
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	133,88	332,26	282,37	210,92	84,98
	Ft/kg	58,14	83,53	81,96	140,96	98,12
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	198,37	514,80	328,23	165,47	63,76
	Ft/kg	64,51	83,78	76,98	119,33	91,88
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	153,68	89,27	107,69	70,08	120,64
	Ft/kg	73,42	97,70	96,05	130,84	98,32

Forrás: PÁIR

5. táblázat

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007. augusztus	2008. július	2008. augusztus*
Finomliszt BI 55 1 kg	117	158	147
Fehér kenyér 1 kg	202	233	235
Félbarna kenyér 1 kg	163	222	220
Étkezési búzadara AD /kg	137	184	182

Forrás: PÁIR

* 2008. augusztus 13-ig.

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK

HATÁRIDŐS PIACOK (2008. augusztus 8.)

6. táblázat

Búza

<i>MATIF, Párizs</i>		<i>CBOT, Chicago</i> <i>*(őszi, lágy búza)</i>		<i>Kansas</i> <i>** (őszi, kemény búza)</i>		<i>Minneapolis</i> <i>*** (tavaszi, kemény búza)</i>		<i>LIFFE*****</i>	
Szállítási határidő	EUR/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	GBP / tonna
2008. augusztus	185,50	2008. szeptember	281,15	2008. szeptember	295,30	2008. szeptember	315,23	2008. november	123,25
2008. november	186,00	2008. december	290,34	2008. december	301,54	2008. december	318,17	2009. január	126,25
2009. január	187,00	2009. március	299,25	2009. március	308,98	2009. március	322,58	2009. március	129,50
2009. március	187,50	2009. május	304,67	2009. május	312,66	2009. május	324,41	2009. május	132,50
2009. május	189,50	2009. július	309,72	2009. július	311,56	2009. július	320,74	2009. július	135,00
2009. augusztus	185,00	2009. szeptember	312,84	2009. szeptember	314,13	2009. szeptember	322,58	2009. november	133,50

*SRW-Soft Red Winter

**HRW-Hard Red Winter

***DNS-Dark Northern Spring

**** étkelési és takarmánybúza

CBOT/CME-Chicago Board of Trade

KCBOT-Kansas City Board of Trade

MGE-Minneapolis Grain Exchange

Kukorica

7. táblázat

<i>MATIF, Párizs</i>		<i>CBOT, Chicago</i>	
Szállítási határidő	EUR/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna
2008. november	173,00	2008. szeptember	196,26
2009. január	175,00	2008. december	204,04
2009. március	179,00	2009. március	211,81
2009. június	176,00	2009. május	216,83
2009. augusztus	177,00	2009. július	220,87
2009. november	177,00	2009. szeptember	222,93

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

Repce

8. táblázat

<i>MATIF, Párizs</i>	
Szállítási határidő	EUR / tonna
2008. november	378,50
2009. február	383,50
2009. május	387,25
2009. augusztus	374,00
2009. november	379,25
2010. február	379,25

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2007. 32. hét		2008. 32. hét		
Franciaország					
Rouen	218	54 963	181	42 694	augusztus
La Pallice	225	56 854	184	43 400	augusztus
* Creil	202	51 054	-	-	augusztus
Németország					
Hamburg	226	56 990	193	45 409	augusztus
Würzburg	-	-	180	42 350	augusztus
Köln	210	52 956	-	-	augusztus
Drezda	205	51 695	173	40 586	augusztus
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	230	57 999	189	44 468	augusztus
Ausztria					
Bécs	209	52 704	181	42 468	augusztus
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	-	-	-	-	-
Bordeaux/Bayonne	-	-	176	41 400	augusztus
La Pallice	-	-	171	40 214	szeptember
Németország					
Hamburg	230	57 999	-	-	augusztus
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	220	55 477	200	47 056	augusztus

*FOB - Free on Board-bérmertesen a hajó fedélzetére rakva

** - import búzaár

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2008. 32. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	150	35 257	augusztus
Franciaország			
Rouen	158	37 282	augusztus
La Pallice	160	37 753	augusztus
* Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	160	37 645	augusztus
Hannover	152	35 763	augusztus
München	162	38 115	augusztus
Drezda	150	35 292	augusztus
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	168	39 527	augusztus
Spanyolország			
Barcelona	175	41 174	augusztus
Ausztria			
Bécs	153	35 880	augusztus
Finnország			
Raisio	-	-	-
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	173	40 703	augusztus
Hollandia			
*Rotterdam	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	-	-	-

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.08.01.		2008.08.08.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	391,95	58 768,98	403,16	62 679,29	augusztus	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	414,00	62 075,16	414,00	64 364,58	április	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%						*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	331,50	49 705,11	327,30	50 885,33	augusztus	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	404,00	60 575,76	404,00	62 809,88	április	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség	323,60	48 520,58	299,50	46 563,27	augusztus	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	251,30	37 679,92	248,10	38 572,11	augusztus	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágú búza			261,50	40 655,41	augusztus	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	608,30	91 208,50	600,20	93 313,09	augusztus	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	607,30	91 058,56	599,20	93 157,62	augusztus	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	239,40	35 895,64	217,50	33 814,73	augusztus	*FOB US Gulf
Argentína	231,30	34 681,12	211,50	32 881,91	augusztus	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU, Franciaó., takarmány	270,60	40 573,76	260,50	40 499,94	augusztus	*FOB Rouen
Oroszország, takarmány			230,00	35 758,10	augusztus	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW						*FOB PNW

(1) CWRS-Canada Western Red Spring-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(2) Ausztrália APH- Australian Prime Hard-14 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(3) US No. 2 DNS- USA Dark Northern Spring- 14%-os fehérjetartalom-keménybúza

(4) US No. 2 HRW-USA Hard Red Winter-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(5) ASW- Australian Standard White-standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség - a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW- USA Soft Red Winter-10,3 %-os fehérjetartalom-lágúbúza

(8) Ukrajna lágú búza- 12%-os fehérjetartalom-lágúbúza

(9) Kanada CWAD 1-Canada Western Amber Durum 1-kemény

(10) Kanada CWAD 2-Canada Western Amber Durum 2-kemény

(11) US YC 3- USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU, Franciaó., takarmányárpa-a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW- USA Pacific Northwest

*FOB-Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJOSMAG PIACI JELENTÉS

- *Egy hónap alatt több, mint 25%-ot estek az olajosmag-árak a kedvező terméskilátások és az ásványolajár csökkenésének hatására.*
- *Az áresés ismét vonzóvá tette a repceolajat az ásványolajjal szemben, nőhet a biodízelként való felhasználása is.*
- *A hazai repcefelvásárlások még mindig a tőzsdei árak felett vannak, ami jelzi a hosszú távú szerződések egyre nagyobb szerepét a hazai piacon.*

Világpiaci helyzet

Az elmúlt hónapban drasztikusan, mintegy 25%-kal csökkent az olajos magvak és a belőlük készült termékek ára a világ tőzsdéin. A legfontosabb olajos magnak számító szója ára 25, a szójaolaj 23, míg a szójaliszt ára 27%-kal esett (1-3. ábra). A csökkenés okai közül a kínálati oldalon a folyamatosan javuló USA-beli terméskilátások, a vártnál sokkal jobb kínai szójatermés (17,5 millió tonnás termést várnak a tavalyi 12,8 millió tonna után) nevezhető meg. A keresleti oldalon a világgazdaság lassulásából fakadó keresletcsökkenésre vonatkozó várakozás mellett szerepet játszik az EU csökkenő szójaliszt-kereslete a vártnál nagyobb takarmánybúza-termés miatt. Az áresésben meghatározó volt az ásványolaj árának 20%-os csökkenése is, mely a biodízelárakon keresztül magával rántotta az alapanyagok árát is, de legalább ilyen fontos volt a pénzügyi alapok fenti hírek hatására meginduló tőkekivonása az egységesen kezelt árutőzsdei piacról is.

Az növényolajok közül a pálmaolaj szenvedte el a legnagyobb veszteséget, itt a márciusi árcsúcs óta több, mint 30%-kal lettek alacsonyabbak az árak (5. ábra), így a legfontosabb termelők, Malajzia és Indonézia fokozni kívánják e termék biodízelként való felhasználását belföldön, ezzel töreksenek stabilizálni az árakat.

Európai kitekintés

Az Európai Unió legfontosabb olajnövényének számító repce ára is jelentősen, közel 20%-kal esett az elmúlt hónapban (4. ábra). Ennek okai között a szójánál említett tényezők mellett a jó kanadai és ukrán repceter-

més játszik szerepet, az utóbbi pedig már meg is jelent az uniós piacokon.

Esett a biodízel legfontosabb európai alapanyagául szolgáló repceolaj ára is, ez azonban ismét versenyképessé tette az ásványi eredetű dízellel szemben, így a legfontosabb piacnak számító Németországban ismét nőtt a felhasználás.

Ezzel szemben a napraforgómag és -olaj számára nem mutatkozott ilyen, a keresleti oldalról kiinduló hír, amely támaszt jelenthetett volna az áraknak. A pálmaolaj mellett a napraforgó és termékei veszítettek legtöbbit árukból, mivel a kiváló orosz (6,4 millió tonna a tavalyi 5,65 millió tonna után) és ukrán termés (5 millió tonna a tavalyi 4,2 millió tonna után) jelentősen növeli a kínálatot (5. ábra). Emellett a korábbi magas napraforgóolaj-árak miatt más növényi olajokhoz átpártolt vásárlókat várhatóan csak nyomott árakkal lehet visszacsalogatni. Ennek megfelelően a napraforgóolaj ára már megegyezik a repceolaj árával a nyugat-európai piacokon (2. táblázat), amit várhatóan a mag ára is követni fog.

Hazai körkép

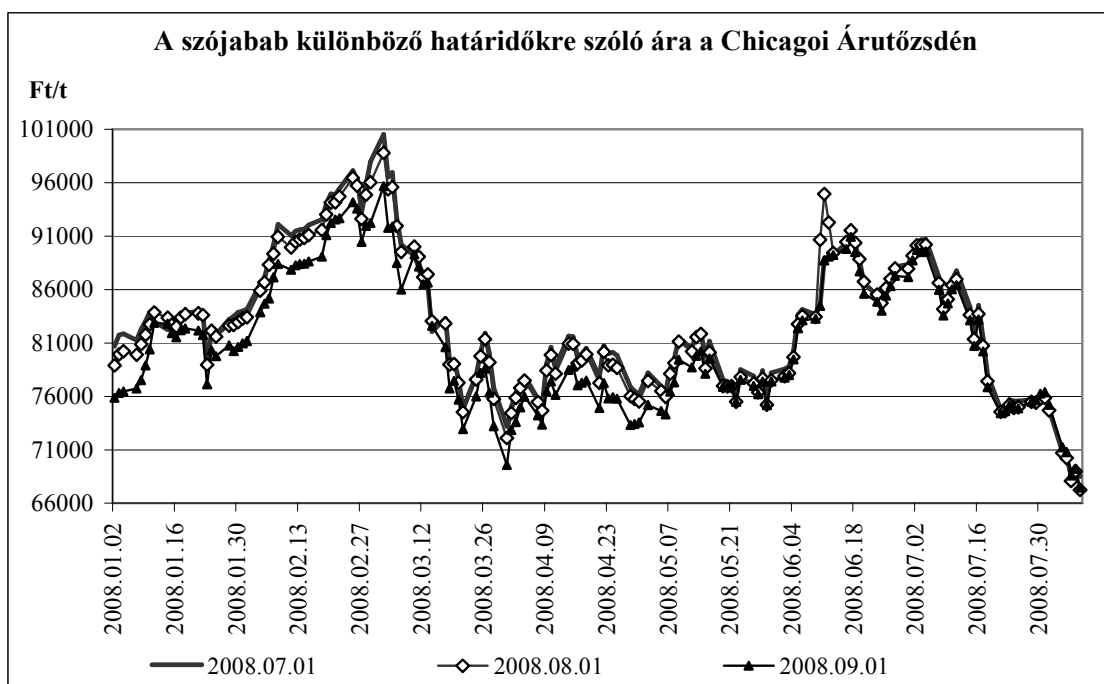
A hazai tőzsdén is jelentősen estek az árak, amit nem fékezett érzékelhetően a forint jelentős gyengülése az elmúlt héten (6. ábra). A nemzetközi trendnek megfelelően az árzuhanás jobban sújtotta a napraforgót, mint a repcemagot, így a hazai tőzsdén már alacsonyabb áron vették a napraforgómagot, mint a repcét.

A repce hazai felvásárlási ára viszont továbbra is jóval meghaladja a tőzsdei árakat (1. táblázat), ami jelzi a hazai feldolgozók fokozott keresletét és a korábban magasabb áron megkötésre került szerződések nagy súlyát.

Az alapanyagok árának csökkenése mellett megkezdődött a darák árának csökkenése is, aminek legfontosabb oka a hazai takarmánybúza bőséges kínálata. Ezzel a darák is követték az uniós árak esését.

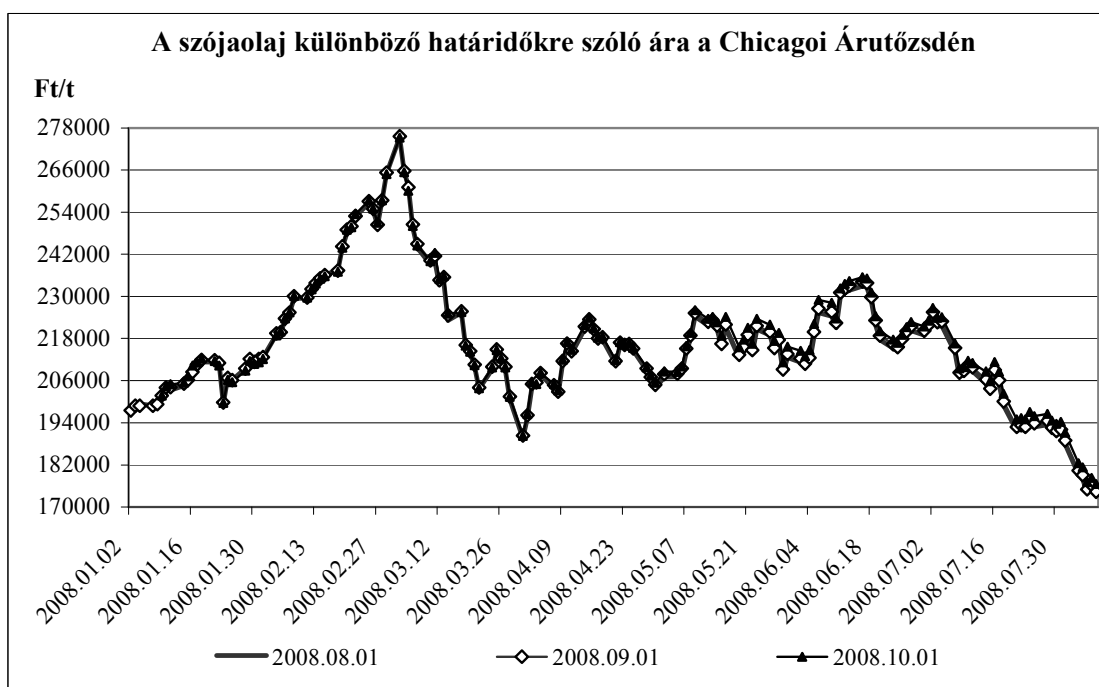
Az olajárak ezzel szemben még nem estek a hazai piacon, ami annak köszönhető, hogy a következő hetekben még nem várható az új terméskilátásból származó olaj a piacon, így a jelenlegi áruhiány még magasan tartja az árakat. Ennek köszönhető a fogyasztói árak további emelkedése is (7. ábra).

1. ábra

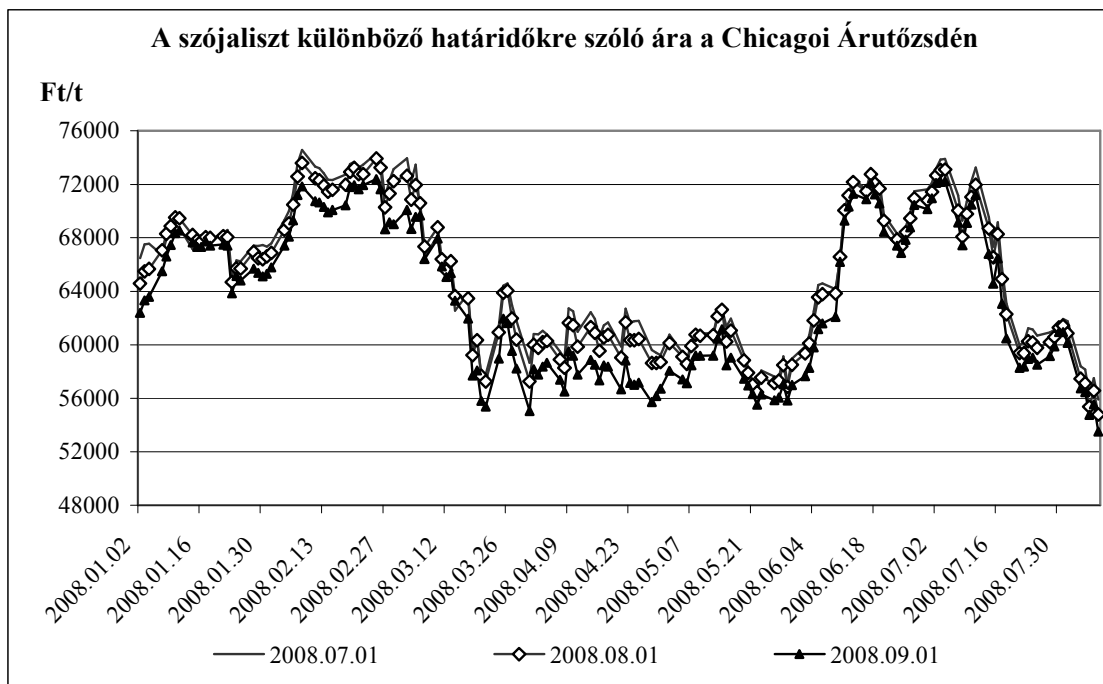
Forrás: CBOT/CME határidős gabonapiac - napi statisztika

2. ábra

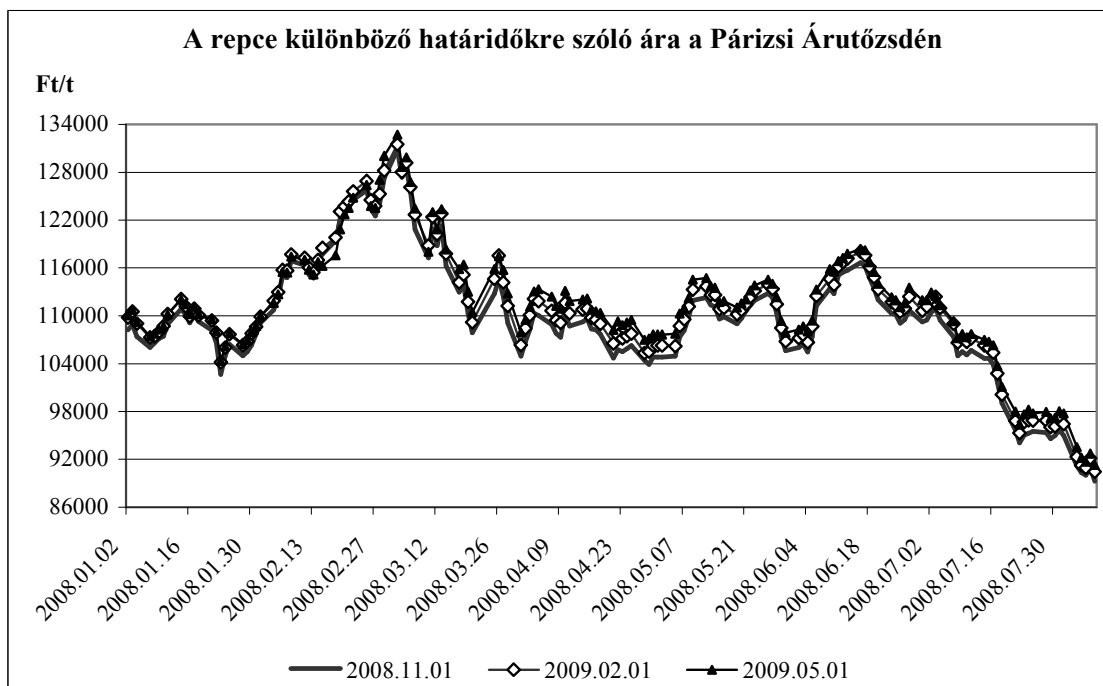
Forrás: CBOT/CME határidős gabonapiac - napi statisztika

3. ábra

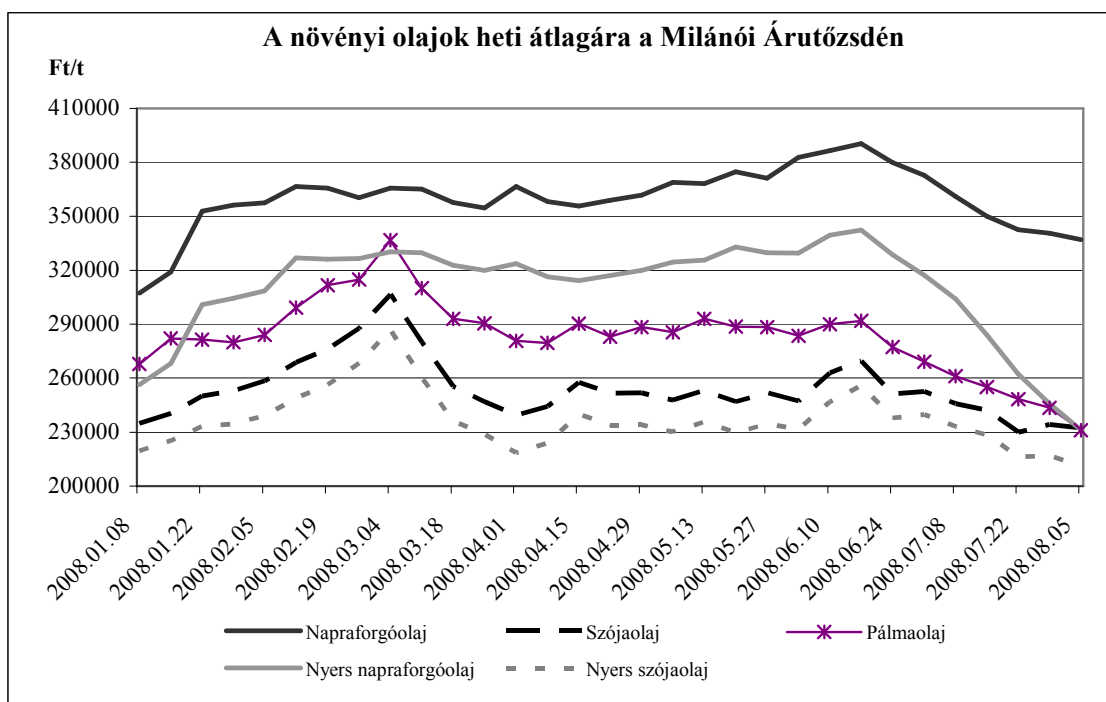
Forrás: CBOT/CME határidős gabonapiac - napi statisztika

4. ábra

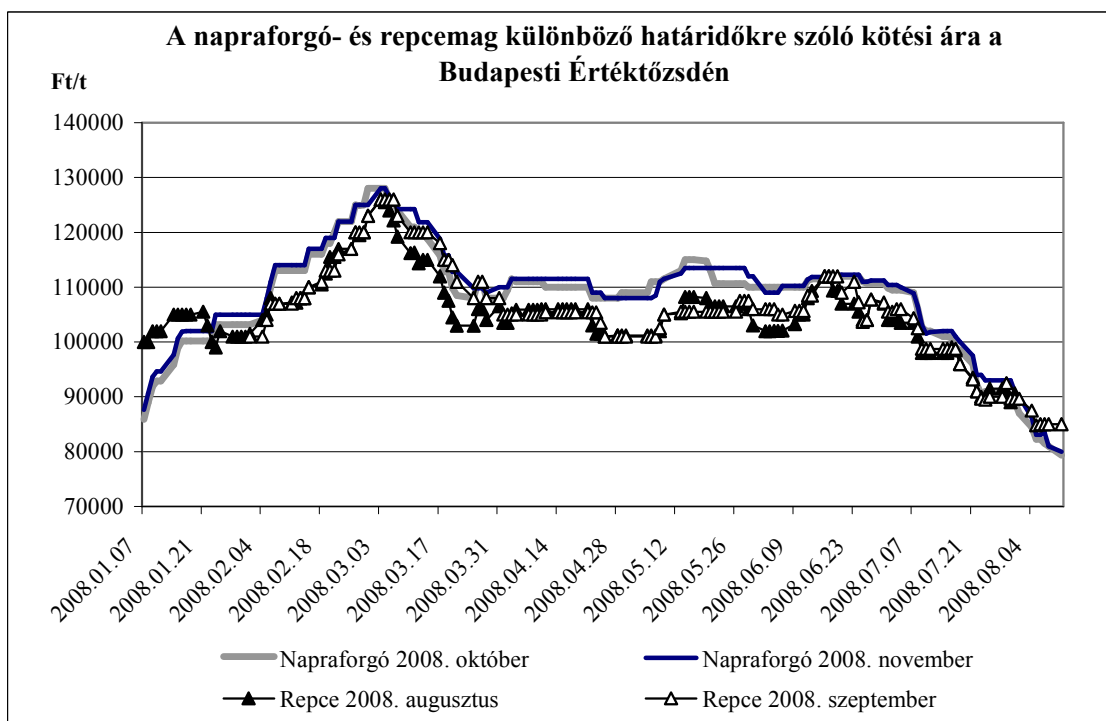
Forrás: MATIF határidős gabonapiac - napi statisztika

5. ábra

Forrás: Borsa di Milano - heti statisztika

6. ábra

Forrás: BÉT határidős gabonapiac - napi statisztika

1. táblázat

A FONTOSABB HAZAI OLAJOSMAGVAK TERMELŐI, A BELŐLÜK KÉSZÜLT TERMÉKEK
FELDOLGOZÓI ÉRTÉKESÍTÉSI ÁTLAGÁRA

Megnevezés		2007. augusztus	2008. július	2008. augusztus*	2008. augusztus / 2007. augusztus	2008. augusztus / 2008. július
Ipari Napraforgómag	tonna	3 860	-	-	-	-
	Ft/t	82 237	-	-	-	-
Repcemag	tonna	76 912	216 950	17 914	23,3	8,3
	Ft/t	60 247	104 759	104 790	173,9	100,0
Nyers napraforgóolaj	tonna	605	343	55	9,0	15,9
	Ft/t	146 839	293 233	314 147	213,9	107,1
Napraforgódara	tonna	5 279	12 612	1 692	32,1	13,4
	Ft/t	28 066	48 662	42 758	152,3	87,9
Nyers repceolaj	tonna	-	482	1 448	-	300,6
	Ft/t	-	228 708	236 381	-	103,4
Repcedara	tonna	-	5 534	1 585	-	28,6
	Ft/t	-	37 827	35 714	-	94,4

Forrás: AKI

* Előzetes adat

2. táblázat

A NYERS NÖVÉNYOLAJOK ÁRA*

M. e.: Ft/t

Ország		Hollandia	Németország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
Termék	Időpont	Ártípus				
		Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2008.07.11	259 395	-	304 059	-	-
	2008.07.25	232 024	-	262 147	-	-
	2008.08.08	207 740	-	231 104	-	-
Repcelaj	2008.07.11	232 346	232 346	-	-	-
	2008.07.25	212 400	211 939	-	-	-
	2008.08.08	207 504	211 041	-	-	-
Szójaolaj	2008.07.11	235 120	230 034	233 131	219 320	-
	2008.07.25	212 400	207 206	216 257	211 650	-
	2008.08.08	201 137	205 146	211 110	194 883	-

Forrás: AKI, ZMP, BM, CBOT, DARSS

* Fontosabb exportőr és importőr államok

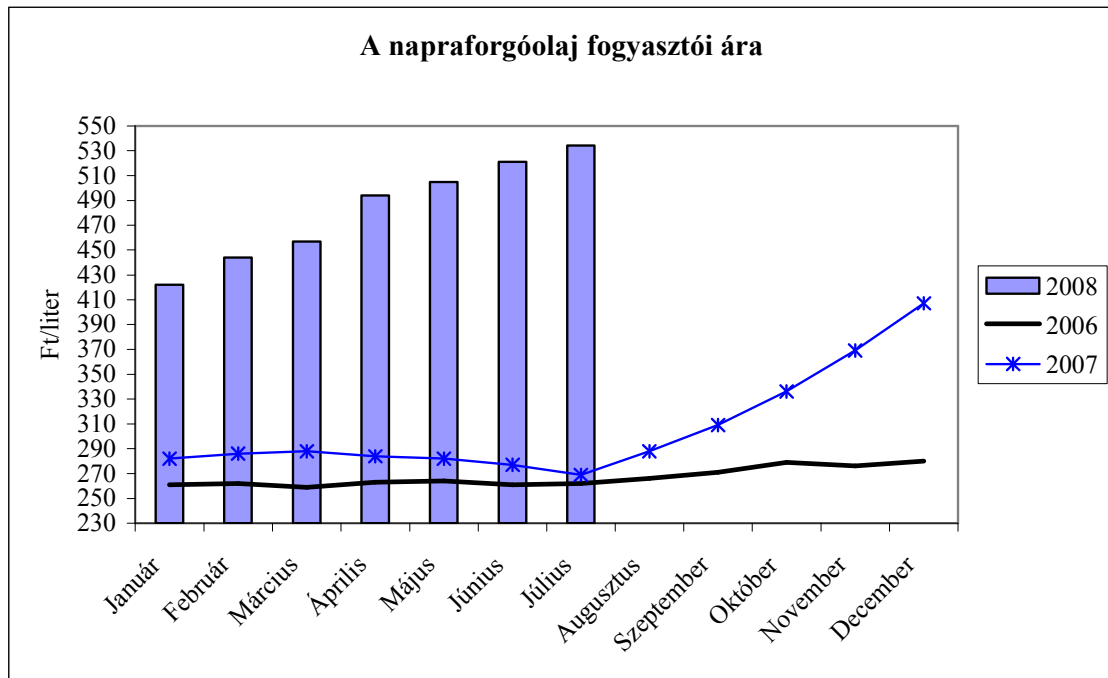
3. táblázat
EURÓPAI OLAJNÖVÉNY- ÉS DARAÁRAK

M. e.: Ft/t

<i>Ország</i>		<i>Hollandia</i>	<i>Franciaország</i>	<i>Németország</i>	<i>Ausztria</i>	<i>Magyarország</i>
Termék	Időpont	<i>Ártípus</i>				
		Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
<i>Napraforgómag</i>	2008.07.11	115 595	109 815	-	-	-
	2008.07.25	113 126	100 729	-	-	-
	2008.08.08	106 110	91 962	-	-	-
<i>Napraforgódara</i>	2008.07.11	-	43 233	-	47 304	49 862
	2008.07.25	44 373	42 480	-	47 632	48 514
	2008.08.08	46 747	42 609	-	48 452	42 758
<i>Repce</i>	2008.07.11	104 036	101 978	100 376	98 069	101 136
	2008.07.25	94 888	89 970	91 969	87 131	106 966
	2008.08.08	88 425	89 062	89 700	86 268	104 790
<i>Repcedara</i>	2008.07.11	44 620	48 319	44 073	47 304	-
	2008.07.25	42 249	47 051	40 661	47 632	38 458
	2008.08.08	40 086	45 910	40 180	48 452	35 714

Forrás: AKI, ZMP, BLPW, DARSS

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

Forrás: KSH

CUKOR PIACI JELENTÉS

- *Nagy áringadozások után várhatóan nem csökken tovább a cukor világpiaci ára.*
- *2008/09-ben valószínűleg csökken a cukortermelés, ami segítheti a jelenlegi magas készletek fogyását, ezzel csökkenhet az árakra kifejtett nyomás.*
- *Az EU-ban továbbra is nyomottak a belpiaci árak, enyhülés csak az új és tavalyinál kisebb termés betakarítása után várható, de kérdéses a referenciaárak csökkentésének hatása is.*
- *Az egyetlen hazai gyártó külföldi nyersanyaggal működő finomítót tervez, ezzel megduplázódhat a hazai cukorgyártás.*
- *Idén ismét nyereséges lehet a cukorrépa termelése a jó hozamok és a támogatott ár hatására.*

Világpiaci helyzet

Május óta rendkívül nagy áringadozások történtek a cukorpiacon, köszönhetően a cukorpiacot meghatározó fontosabb faktorok hektikus alakulásának. Így májusban nagy áresés következett be, amit júniusban dinamikus emelkedés váltott fel. Június harmadik dekádjától majdnem egy hónapon keresztül magas szinten ingadoztak az árak, július második felében pedig ismét esés következett be. Azóta nagy visszaesésekkel tarkítva, de emelkednek az árak (1-4. ábra). A májusi áresést a jó brazil terméssel járó túlkínálat és a világszinten felhalmozódott cukorkészletek árleszorító hatása indította el, de szerepet játszottak az ásványolaj árának megtorpanása és az egyre növekvő szállítási költségek is, amelyek miatt csökkentek a legfontosabb exportőrök termelői árai. A júniusban meginduló áremelkedés követte az ásványolaj árának robbanásszerű emelkedését, amit a dollár gyengülése is elősegített. A cukorpiaci áremelkedésben ugyanakkor szerepet játszott a kukorica árának emelkedése is, mivel így még na-

gyobb lett a valószínűsége, hogy a bioetanol gyártásának súlypontja még inkább a cukornádra helyeződik át, csökkentve ezzel a cukor nyersanyagbázisát.

A július ellentétes hírek sokaságát hozta, amelyek miatt erősen ingadoztak a cukorárak. Hírek érkeztek a jövő évi gyengébb indiai termésről, a brazil fuvarozók sztrájkjáról, az indiai export ezévi felfutásáról is.

Július második felétől elkezdett zuhanni az olaj ára, és egyre nőtt a valószínűsége a jó kukoricatermésnek. Ennek hatására a kukorica ára is csökkenni kezdett, ami a cukor árának esését is megindította.

Az áresést és az ismételt áremelkedést az új gazdasági évre, 2008/09-re vonatkozó prognózisok állították meg (1. táblázat), amelyekből kiderült, hogy Braziliában a vártnál kisebb mértékben nő a termelés, ami nem ellensúlyozza az indiai és az európai termelés csökkenését. Így várhatóan csökkennek az elmúlt két évben felhalmozott cukorkészletek is.

A fehér és a nyerscukor közötti különbség március óta ismét emelkedésnek indult, ami az újabb európai fehércukorgyártó kapacitás csökkentésének tudható be (5. ábra). [Március végén vált véglegessé a visszaadott uniós cukorgyártó kvóták nagysága.]

Európai uniós körkép

A jelenlegi gazdasági évben továbbra is az előző évben megtermelt többletcukor nehezedik rá a piacra, így erősen nyomott árak jellemzőek az egész európai piacon. Így bár az uniós referenciaár ebben a gazdasági évben még 631 euró/tonna, a piaci árak jóval 600 euró alatt alakulnak, mivel a magántárolási támogatások is csak 537 eurótól vehetők igénybe.

Az Európai Unióban megjelentek az első részletes adatok a 2008/2009-es évről (2. táblázat). Ebből megállapítható, hogy a korábbi várakozásoknál is kisebb lehet a termés, ami elsősorban azon országoknak köszönhető, amelyek nem használták ki a kvótájukat. Viszont a jelentős termés-

csökkenéssel várhatóan kiegyensúlyozottabbá válik az uniós cukorpiac, és jelentősen csökkenhetnek a készletek, ami az árak stabilizálódását is elősegítheti. Ez ellen hat, hogy az új gazdasági évben tovább csökken a cukor referenciaára (541 euro/tonnára), így kérdéses, hogy a kisebb kínálat együtt jár-e az árak stabilizálódásával, illetve növekedésével.

Ha megnézzük, hogy várhatóan milyen arányban fogják megtermelni a tagállamok az uniós cukormennyiséget, megállapíthatjuk, hogy a legnagyobb kvótamennyiségeket visszaadó közép- és déleurópai tagállamok közül kerülnek ki azok az országok, amelyek a kvótacsökkentésnél nagyobb arányban fogták vissza termelésüket (3. táblázat). Ennek oka szinte mindenhol a gabona- és olajosmagvak jobb jövedelmezősége, valamint Spanyolország esetében az 50%-nál kisebb kvótavisszaadásból következő alacsonyabb uniós ártámogatás.

A legnagyobb túltermelők továbbra is az északnyugati tagállamok, amelyek egyrészt a kvótán felüli cukormennyiséggel töltik ki a WTO által meghatározott uniós exportmennyiséget, másrészt a cukorrépat használják fel a bioetanol gyártására.

Hazai körkép

Magyarországon hasonlóan alakultak az árak, mint az EU többi tagállamában: lassú lemorzsolódás volt megfigyelhető az élénkülő (főleg balkáni) import és a nagy készletek hatására. Ennek következtében a cukor kimaradt a nagy élelmiszeráremelkedésből, sőt továbbra is csökken mind a feldolgozó, mind a fogyasztói ára (6. ábra).

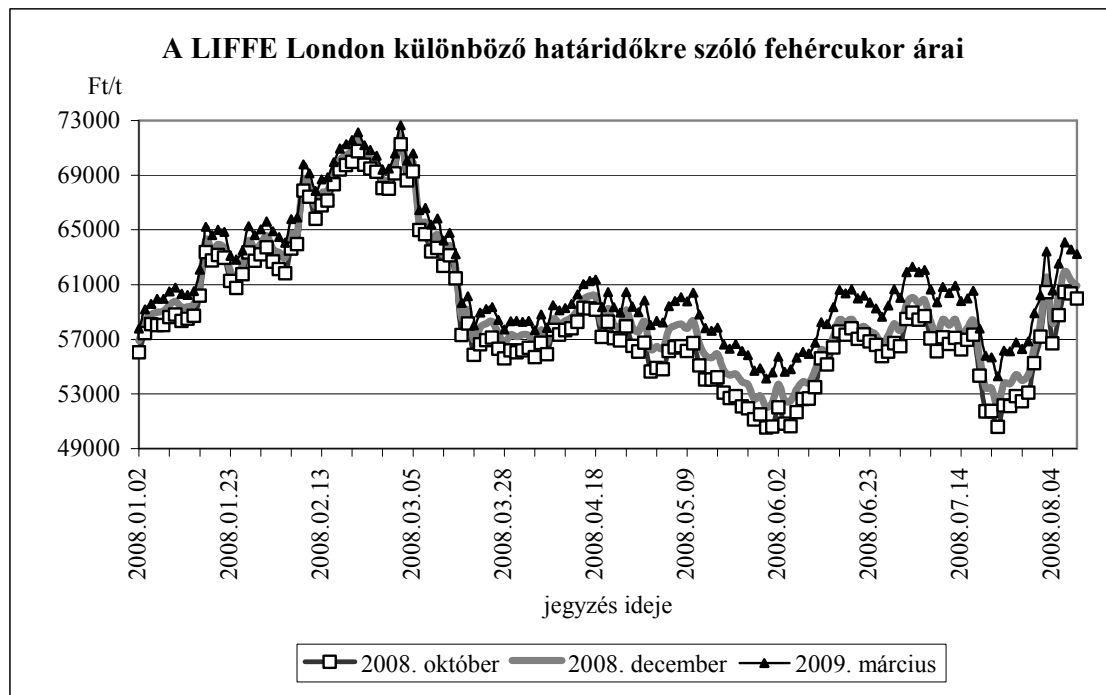
A hazai cukortermelés a jelenlegi gazdasági évben volt utoljára nagyságrendileg összevethető a hazai fogyasztással, az októbertől kezdődő új gazdasági évben már zömmel importcukrot fog fogyasztani a hazai népesség. Ennek okai között a hazai kvóta $\frac{3}{4}$ -ének visszaadása mellett a hazai cukorrépa-termelők más növényekhez való pártolása található meg. Emiatt Magyarország Portugália után következik

a kvótát legkevésbé kihasználó országok sorában.

A hazai cukortermelés útkeresését jól jelzi, hogy az egyedül megmaradt kaposvári gyárban várhatóan cukorfinomító épül, amely az adriai kikötőkön keresztül hazánkba érkező afrikai nyerscukrot fog finomítani. A cégvezetés a hazai kvótával azonos mennyiségű, mintegy 100 ezer tonnás éves kapacitást tervez kiépíteni.

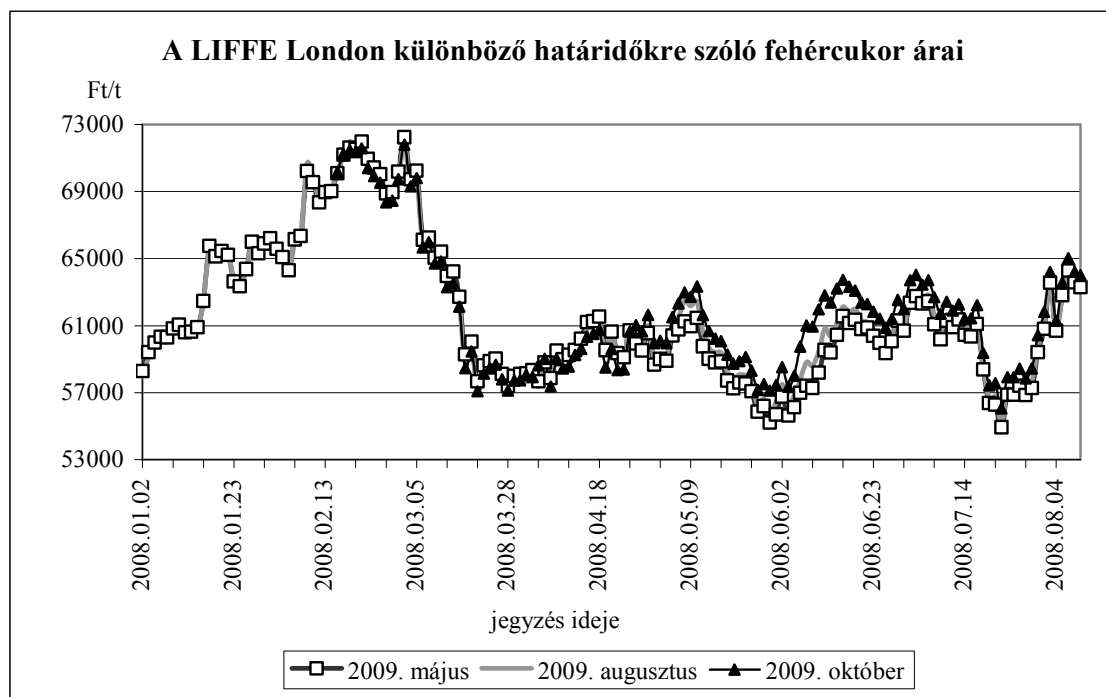
Az idén csupán 8 ezer hektáron vetett cukorrépa várhatóan meghalálja a termelők hűségét. Az országos esőzések hatására a legtöbb termelőnél várhatóan 60 tonna/hektár felett lesz a terméseredmény, és ha a cukorfok is kedvezően alakul, az uniós és hazai ártámogatással 42,5 euro/tonnára kiegészülő gyári átvételi ár bőven fedezni fogja a költségeket, és ismét az egyik legjövödelmezőbb növényé teheti a cukorrépat. A kaposvári gyárnak ezért 2009 tavaszán már nem okoz problémát, hogy a jelenlegi kapacitásoknak megfelelő cukorrépa-vetésterületre szerződjön a termelőkkel.

1. ábra

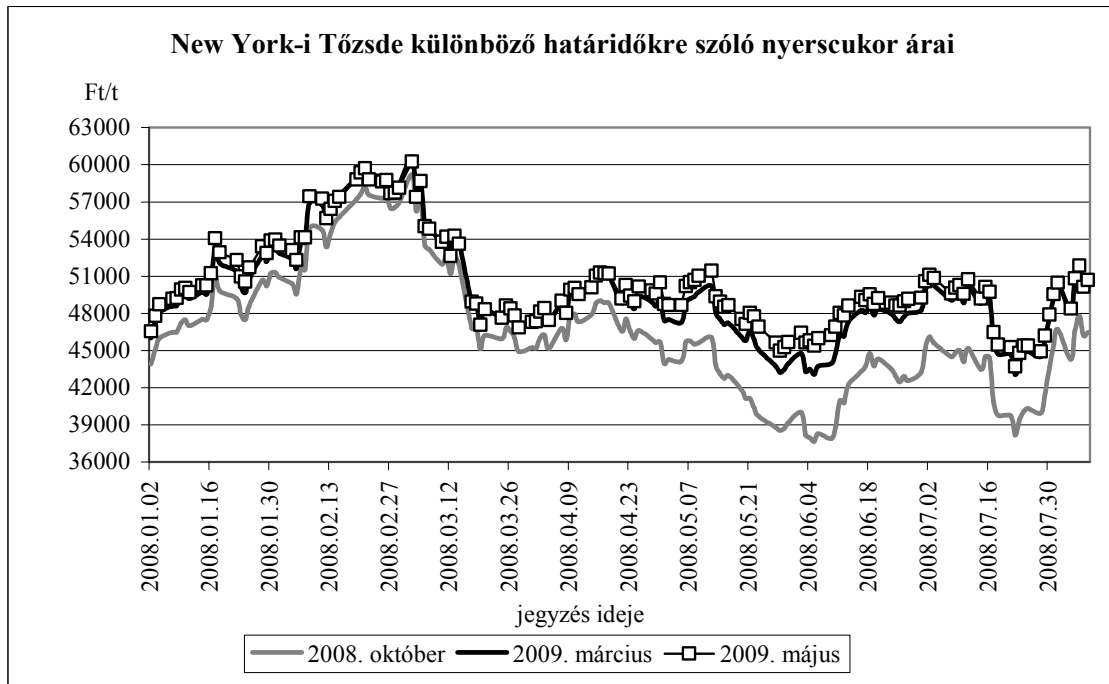
Forrás: International Financial Futures Exchange London

2. ábra

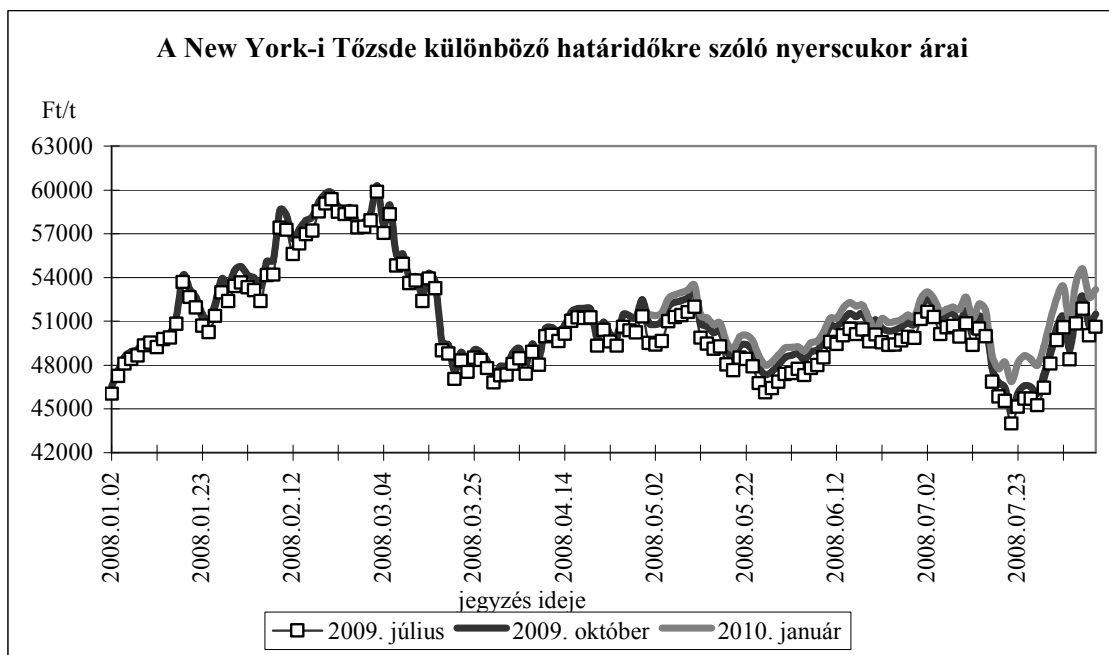
Forrás: International Financial Futures Exchange London

3. ábra

Forrás: Intercontinental Exchange, New York

4. ábra

Forrás: Intercontinental Exchange, New York

5. ábra

Forrás: Liffe, ICE

1. táblázat

A világ fontosabb cukortermelő országainak cukormérlege

M.e.: millió tonna	Gazdasági év	Nyitó készlet	Termelés	Import	Össz- kínálat	Export	Fogyasz- tás	Záró készlet
Világ*	2006/2007	31079	164183	46038	241300	50442	150814	40044
	2007/2008	40044	165384	45892	251320	50242	156142	44936
	2008/2009	44870	161712	46642	253224	51014	160765	41445
India	2006/2007	4175	30780	0	34955	2680	22113	10162
	2007/2008	10162	28930	0	39092	3700	23200	12192
	2008/2009	12192	24830	0	37022	1300	24300	11422
Brazília	2006/2007	200	31450	0	31165	20850	10800	0
	2007/2008	0	32100	0	31615	19750	11400	950
	2008/2009	950	33700	0	34165	21600	11900	1050
EU 27	2006/2007	5088	17757	4338	27183	2162	19916	5105
	2007/2008	5105	17740	3650	26495	1386	20300	4809
	2008/2009	4809	16814	3354	24977	1379	20400	3198
Kína	2006/2007	703	12855	1465	15023	122	13000	1901
	2007/2008	1901	14500	900	17301	108	14300	2893
	2008/2009	2893	14350	800	18043	120	15400	2523
Thaiföld	2006/2007	1760	6720	0	8480	4705	2030	1745
	2007/2008	1745	7650	0	9395	5100	2050	2245
	2008/2009	2245	7200	0	9445	5600	2100	1745
Ausztrália	2006/2007	291	4822	9	5122	3860	1100	162
	2007/2008	162	5031	9	5202	3840	1100	262
	2008/2009	262	5200	9	5471	3940	1100	431

* Az export és import különbsége a külker. számlavezetésből ered

Forrás: USDA ERS

2. táblázat

Az EU cukomerlege a 2008/2009-es gazdasági évben

Mértékegység: millió tonna	2008/09*	2007/08
Nyitó készlet	5,3	4,9
Termelés	14,4	17,2
ebből kvótatermelés	12,9	14,9
Import**	3,6	3,4
Összkínálat	23,4	25,5
EU-s felhasználás	18,1	17,8
ebből ipari és energiacélú	1,4	1,2
Export**	2,4	2,4
Záró készlet	2,9	5,3

* Előrejelzés

** Feldolgozott termékekkel együtt

Forrás: EU Bizottság

3. táblázat

Az uniós tagállamok kvótája és termelése 2008/09-ben*

M.e.: tonna

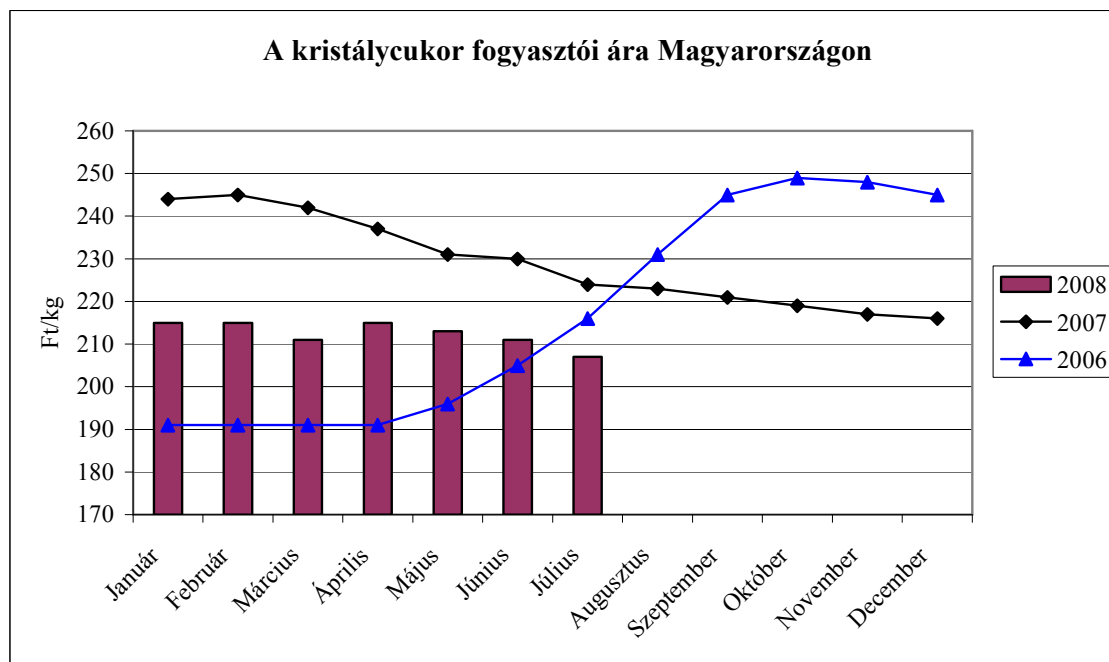
Ország	Kvóta	Termelés	Különbség	Különbség a kvóta százalékában
Belgium	676 235	677 609	1 374	0%
Csehország	372 459	422 793	50 334	14%
Dánia	372 383	344 831	-27 552	-7%
Németország	2 898 256	3 638 000	739 744	26%
Görögország	158 702	101 780	-56 922	-36%
Spanyolország	630 586	417 834	-212 752	-34%
Franciaország	2 956 787	3 778 433	821 646	28%
Francia dominiumok	480 245	280 000	-200 245	-42%
Olaszország	508 379	490 000	-18 379	-4%
Litvánia	90 252	58 065	-32 187	-36%
Magyarország	105 420	50 839	-54 581	-52%
Hollandia	804 888	770 000	-34 888	-4%
Ausztria	351 027	445 480	94 453	27%
Lengyelország	1 405 608	1 372 803	-32 805	-2%
Portugália (Azori szigetek)	9 953	1 800	-8 153	-82%
Románia	104 689	85 437	-19 252	-18%
Szlovákia	112 320	81 187	-31 133	-28%
Finnország	80 999	73 220	-7 779	-10%
Svédország	293 186	294 000	814	0%
Egyesült Királyság	1 056 474	1 040 000	-16 474	-2%
Összesen	13 468 847	14 424 111	955 264	7%

A kvótát meghaladó állokat vastag betűvel, a kvóta alatt termelő országokat sáfrányzással jelöltük.

* Becsült adat

Forrás: EU Cukor Irányító Bizottság

6. ábra

Forrás: KSH

A **Gabona és Ipari növények** kiadvány kéthetente jelenik meg.
A Piac-információs Szolgálat adatszolgáltatói valamint a rendszerhez még csatlakozni kívánó szervezetek számára a hozzájutás térítésmentes.

A Gabona és Ipari növények kiadványon kívül kínáljuk még az

Élőállat és hús
Tej és tejtermék
Baromfi
Zöldség-gyümölcs és Bor
kiadványokat is

A Tej és Tejtermékek kiadvány havonta jelenik meg, a többi kéthetente.

A kiadványokkal kapcsolatban részletesebb felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt, tel. 1-476-3064

Kiadványaink a hazai piaci információkon kívül tájékoztatnak a szomszédos országok és az EU piaci árairól is. A hazai és külpiaci ártendenciák összehasonlítása, valamint a világpiaci folyamatok figyelése alapján a kiadványok megkönnyíthetik a hazai termékek piaci helyzetének megítélését és esetleg a termékek külpiacon való elhelyezését is.

KIADJA

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
H-1093 Budapest, Zsil u. 3-5.
Telefon: (0036) 1-476-6092
Fax: (0036) 1-217-8111
Internet: www.aki.gov.hu
E-mail: akii@akii.hu